

ДАЙ МИ КОРЕНИ, ДОКАТО СЪМ МАЛЪК, ЗА ДА МИ ПОНИКНАТ КРИЛЕ, КОГАТО ПОРАСНА

Яна Дечева–Книпелмайер

Технически университет – Мюнхен
Българско училище „Дора Габе“ – Мюнхен

По различни причини броят на мигрантите от български произход в Германия и други икономически силни държави расте. Все повече стават и българите, които държат на това, децата им да посещават и българско училище в новата държава подслон. Общо е желанието децата ни да изучават български език в чуждоезиковата среда, станала наше и тяхно ежедневие; през прозореца на българското писмо и четмо да могат да надникнат в света на България, да познават и уважават миналото на предшествениците ни, да почитат българските традиции и обичаи и да ги разбират.

Много важен фактор за мотивация на децата да използват българския език, както и да посещават българско училище в чужбина, е общуването с други деца на близка възраст. Най-доброто, което родителите могат да направят, е да подпомагат приятелства, възникнали в училище, за да може общуването на български да става във всекидневна среда и с естествена мотивация. По този начин дете от български произход, отраснало в чужбина, може да запази корените си – връзката със семейството и роднините си, а в крайна сметка и със себе си, което ще му помогне да расте със самочувствие като член на две общности, които не се взаимоизключват, а се допълват. Да владееш два езика, означава да познаваш две култури, два менталитета, да бъдеш способен да общуваш с по-малко задръжки и предразсъдьци. Бъдещето в нашия глобален свят е комуникацията. Тя е най-лесна, ако говорим на един и същ език, и затова и занапред изучаването на други езици ще заема приоритетно място в образователните системи по света. Да помогнем на децата си да овладеят, развият и запазят

българския език, положен като естествен дар в люлката им, е най-голямото богатство, което ние, родителите, можем да им дадем.

По утъпкана пътека

Българското училище зад граница не е новост, а вече приета форма на обучение в системата на българското средно образование. Учебна форма, приета от държавата и подкрепяна вече и във финансово отношение от Министерството на образованието под формата на програмите „Роден език и култура зад граница“ и ПМС 334. По света съществуват около 150 български училища, най-старото от които отбелязва наскоро своята 100-годишнина. Особено нарасна броят на училищата през последните 10 години. Възникнали в различни краища на света и под различни форми, тези училища са водени от една обща цел – да дадат възможност на емигрантите от български произход да изучават и пазят българския език. Голяма част от българските училища в чужбина са обединени в Асоциацията на българските училища в чужбина (АБУЧ), която представлява интересите им и организира редовни срещи и конференции, където колеги от целия свят могат да обменят опит и идеи.

Звън на медено звънче в още едно ново българско училище в чужбина

Медено звънче удари за първи път на 21.09.2013 г. в Българското училище в Мюнхен „Дора Габе“ – училище, основано на 15.09.2013 г. под формата на дружество с нетърговска цел като инициатива на родители и учители с цел да предостави възможност на деца в северната част на баварската столица Мюнхен да изучават български език!

Училище „Дора Габе“ разполага с удобни помещения с подходящо оборудване в сградата на фирма „Андерверк“, която се намира на лесно и достъпно място в централната северна част на Мюнхен. Училището предлага както редовно, така и интензивно обучение по български език и литература и роден край, а също и обучение на частни

ученици. Редовните занятия се провеждат един път в седмицата. Учебната програма допълваме с народни танци, театър и трудово обучение като извънкласни дейности, занимания по музика са включени в учебния план по класове.

Пътят е каменист

Да се основе ново училище, днес е по-лесно, защото се върви по вече утъпкана пътека. Опитът на вече създалите традиции училища

в чужбина е ценен и поучителен. Това не означава, че е лесно да се ръководи успешно едно неделно училище – напротив. Нарасналият брой на ученици с разнородното ниво на владееене на езика и липсата на подходящи учебни програми, съобразени с нуждите на децата и очакванията на учителите, са проблеми, по-актуални отвсякога. Поставени сме пред организационни, дидактически и методически трудности, с които се борим според времето и възможностите си, с единствената цел, да преподадем учебния материал смислено, интересно и привлекателно.

Най-важният критерий за ефективността на обучението по български език би трябвало да бъде комуникативната му насоченост. С времето надделява езикът на основната среда на децата – при нас това е немският. Нашите ученици посещават редовните немски училища, в които изучават интензивно езика и чрез немския овладяват основите на граматиката, лексиката и синтаксиса, тоест тук се полагат основите на аналитичния подход на учениците към езика. Нашата задача би трябвало да бъде да предложим на учениците контекст, в който те да общуват на български език, като използваме интензивно обработения материал и основните знания, поднесени им в немското училище, служейки си с методи, познати на децата. По този начин можем да надграждаме, а не да строим наново. Използвайки прилики между двата езика, можем да пестим ценно време без теоретични обяснения, насочвайки вниманието на учениците към конкретната реализация на съответния езиков феномен в комуникативен контекст. Тук е мястото да се отбележи, че това е възможно само ако учителите в нашите училища владеят немски език и са запознати с учебните програми по класове в редовните немски училища. Вярно е, че вече има изготвени адаптирани учебни програми, признати от МОН. В тези програми обаче, от една страна, е заложен теоретичният подход на обучение, който е в контраст с

практическият подход – неизменна част от образователната практика в Германия. Те не са съобразени и с Общата европейска езикова рамка (ОЕЕР), която се наложи в Европа като инструмент за диференцирано описание на езиковите умения въз основа на единна система от компетенции. Основните критерии, заложи в ОЕЕР, са комуникативният, функционален аспект и успешната реализация на езиковото общуване. Има явна необходимост от нови адаптираните програми, създадени чрез свързването и съпоставянето на държавните образователни изисквания за учебно съдържание и учебни програми по български език и литература и държавните образователни изисквания за учебно съдържание и учебните програми по чужд език, съобразени с ОЕЕР, но и вземащи под внимание дидактиката и методиката на преподаване на основния език като майчин и като втори в образователната система на държавата по местоживееене. От тази година училище „Дора Габе“ е първият лицензиран тестови център по български език според ОЕЕР. Предлагаме курсове по български език като чужд за възрастни и изпити за ниво за деца и възрастни в сътрудничество със СУ „Св. Кл. Охридски“, като целта ни в дългосрочен план е да си сътрудничим с немските образователни институции. Надяваме се нашите деца скоро да могат да впишат резултатите си от изпитите в редовните си свидетелства като оценка по втори или трети език. Това определено би било допълнителен мотиватор за децата да посещават българско училище и да изучават български.

Заедно...

Учебната година завърши на 28.06.2014 г. с пикник на цялото училище, където 61 деца получиха своето свидетелство за завършена година в училище „Дора Габе“. За нас – учителите и основателите на училището, тази интензивна година донесе успех и удовлетворение. Една година отмина като миг. Една година, изпълнена с много труд от страна на ученици, учители и родители. Училищната ни общност се разрасна в продължение на тази една година, но това не е толкова важно, колкото факта, че тази общност придоби формата на истинско семейство, което обича да е заедно и си помага при нужда. Лесно се пишат такива думи, по-трудно се доказват, но за щастие ние можем. Дейността на училището не се ограничава в преподаването на български език и литература и роден край, на извънкласните дейности. Заедно организирахме училищните празници за Коледа и 24-и май, заедно подготвихме празничните беседи с представителя на Българската православна църква в Мюнхен свещеноиконом Недялко Калинов по случай Рождество Христово и Великден, пак заедно майсторихме мартенички, танцувахме и пяхме по 1-ви март. Изпълнена с весели и емоционални моменти си отиде първата учебна година и остави множество хубави спомени в душите на деца и възрастни.

Какво подготвиха нашите ученици през годината:

– адаптирана пиеса „Пепеляшка“, чието действие се разви пред кулисите на Агушевите конаци – единствения запазен феодален замък в България, а вместо валс децата изтропаха ведрa ръченица на царския бал, пременени в саморъчно украсени фолклорни престилки, подготвени в часовете по народно творчество;

– насълзени очи на майки и баби на 8-ми март, приели като дар една розичка и собственоръчно надписано (макар и с криви, но български буквички) сърце-картичка от малка детска ръчичка;

– хорово изпълнение на всички деца на тържеството за 24-ти май на песента „Една българска роза“ и „Моя България“ заедно с оперната певица Гергана Николаева.

Училището се разви не само като образователен център, но и като място за среща. Към училището съществува група по народни танци за родителите, която се осъществява с активната помощ на ансамбъл „Лазарка“ с ръководител Пламен Петков. Групата, водена от Силвена Петкова, взима участие и в училищните тържества и е чудесно допълнение към програмата и прекрасен пример за децата. Също така за пример е и следният жест на всеотдайност и родолюбие – училището ни има честта да обяви 2 стипендии за нови ученици през учебната 2014 /15 година, чиито семейства имат финансови затруднения и не могат да си позволят училищната такса. Тези стипендии са дарение от родители на наши ученици, които биха искали повече деца да имат възможност да посещават нашите занятия. Благодарим, че имаме такива семейства с широки сърца в нашата общност, благодарим за уважението към нашия учителски труд!

Съвместната акция ЗАЕДНО също заслужава да бъде спомената – по време на пикника на училището по повод завършването на първата учебната година се набраха средства, които ще бъдат поднесени като дарение на най-засегната детска градина в Аспарухово – ЦДГ „В. Терешкова“, подадена ръка като знак на съпричастие и подкрепа към колегите, децата и семействата им, засегнати от нещастията!

В момента усилено тече записването на ученици за новата учебна година и подготовката на занятията. Заедно с вече съществуващите групи и класове, в началото на новата учебна година към училището се открива ТЕАТРАЛНО СТУДИО, ръководено от професионалисти, което ще допълни палитрата от занятия към училището и ще бъде допълнителна възможност за нашите деца да упражняват българския език. Целият ни колектив очаква с нетърпение да удари звънецът за втори път в българското училище „Дора Габе“ на 20.09.2014 г.!

А сега е време за ВАКАНЦИЯ! Топло и весело лято на деца и възрастни!

AS LONG AS THE CHILD IS SMALL, GIVE HIM ROOTS. IF IT IS GROWN UP, GIVE HIM WINGS

✉ **Jana Datcheva-Knippelmeyer**
TU München, Dozentin für DaF
Bulgarische Schule in München „Dora Gabe“
Hamburger Str. 32, 80809 München